

Хвърли монета за късмет!

По времето, когато постъпих в Морското училище, във Варна имаше книжарница за руска (съветска) литература. Книгите и учебниците, предлагани от нея, се продаваха на цена 0.80 от цената в рубли. ДДС-то още не бе измислено или въведено у нас, та това правеше предлаганите книги по-евтини. Няколко пъти в годината, тя разкриваше свой щанд в самото училище. Дали това правеше и българската книжарница - не помня. Но когато излизах в градска отпуск и имах време, винаги се отбивах и в двете книжарници.

Още в първите месеци след постъпването ми в Морското училище си купих книгата „Живот по Мисисипи“ от Марк Твен. Ако не сте я чели, съветвам Ви да я прочетете. Автора познавах от книгите му за Том Сойер и Хъкълбери Фин. Книги, които като ги прочетеш, остават в главата ти за цял живот. Книгата, плод на дългите години работа на автора като лоцман по реката, разкрива пред читателя незабравими картини както за историята на градовете по нейното течение, така и за капризите на тази велика река. (Тя не веднъж е променяла коритото си, оставяйки далеч от бреговете си цветущи градчета). Но така също и борбата между корабните компании, довели до не една катастрофа и гибел на кораба заради взрив на парните му котли, последвани от стотици човешки жертви. Днес, за да се избегнат постоянните наводнения, предизвикани от реката, и за да се укроти нейното течение, част от нейните води чрез канал се отвеждат в друга река, а за някогашните колесни кораби напомня едно от туристическите корабчета, което още се движи по реката.

Колесен кораб, 1994 г.

В началото на 60-те години български кораби още не посещаваха САЩ. Та и през ум не ми беше минавало, че един ден ще видя с очите си тази Велика река и красивия Ню Орлиънс. Само че тогава той още се казваше Нови Орлеан, както са го кръстили французите, преди Наполеон да

продаде на американците щата с името Луизиана, защото му трябвали пари за войните в Европа, пък и разбирал, че един ден американците сами ще си го вземат. Това направил и руският император с Аляска. Само испанците и мексиканците не разбрали и загубили териториите си без да вземат и долар, ами платили и разходите за войните.

„Живот по Мисисипи“, 1992 г.

От тогава бяха минали вече 30 години. Времената се промениха, а аз започнах работа в Параходство БМФ. Беше лятото на 1992 г. Моторният кораб „Околчица“ товареше жито от Англия за Куба, въпреки че тя „спазваше“ наложеното от САЩ ембарго. Но островитяните, за разлика от някои наши уж умни глави, освен политици са и търговци. Та за да се спазва ембаргото, ние трябваше да се отбием във Флисинген (Холандия), да застанем на кея, и след смяна на документите да отпътуваме по предназначение. Още с тръгването се получи съобщение, че след това ще вземем товар от САЩ. Тамошните власти изискваха месец преди пристигането да се даде списък на екипажа. Лица, посещавали Виетнам през войната, не се допускаха да слязат на техния бряг. За щастие, в екипажа нямаше такива. Докато пътувахме през океана, получихме съобщение, че кораби, които са били в Куба, не могат да вземат обратен товар от Щатите. Но това не касаше корабите които в момента са на път към тази страна. Това бе икономически удар и срещу държавите, които още пренасяха стоки за Куба.

След като разтоварихме житото, от Сантяго де Куба отплавахме за Луизиана. В първите дни на юли достигнахме устието на Мисисипи и малко преди залез навлязохме в реката. Когато приближихме Нови Орлеан, бе вече нощ. Бях свободен от вахта и стоях на горната палуба, любувайки се на светлините на града, и тези на мостовете, под които минавахме, а отраженията им във водите на реката правеха гледката още по-красива. Предприятията, от които вземахме товара, бяха далеч и от Нови Орлеан и от Батън руж. Понтон, закотвен с мъртви котви, служеше и за пристан, и за съоръжението, с помощта на което се прехвърляше товара на кораба. Имах

възможност да слеза на брега, но групата, с която излизах, нямаше намерение да ходи до Орлеан.

Поглед към Нови Орлеан, 1992 г.

Отидохме до място, наречено Плаца. То си беше и като площад, около който имаше всякакви магазини, банки, ресторанти и заведения за бързо хранене. От магазините им си харесах комплект най-употребявани ключове – гаечен/лула, както и въздушен компресор за колата. Ползвам ги и до днес. Моряците, особено лекарят, много искаха да опитат „Макдоналдс“, какъвто у нас още нямаше. Но явно той не им се хареса, както и на мен, та решихме да обядваме в ресторант с мексиканска кухня. Но как да разберем от менюто как изглежда яденето? Поръчахме ще поръчахме и пак ни донесоха едно хлебче като кифла, в средата срязано и с пълнеж с не много ясен произход, но със ситно накълцано зеле и поръсено с някакви изцедени от туби сосове. Но за разлика от „Макдоналдс“, ни донесоха вилици и ножове. При опита да си отрежеш парче от „кифлата“, сосът изтичаше, а хлябът се ронеше. Та се наложи да си го вземем с ръце, да го стиснем, за да може да го слагаме в устата си и така да го изядем. Масите бяха на открито.

Докато се борехме с „кифлите“ от заведението, излезе една афроамериканка (така им казват вече на негрите, както нашите журналисти казват роми за циганите - да не сме ги обиждали). Тя прибраха торбите с боклука, а остави на едно място няколко празни. След като тя отнесе торбите от една от масите се надигна едно бабе, огледа се и после бързо прибра в чантата си оставените торби. Негърката се върна, видя че торбите ги няма, огледа се, но всички се правеха на ни лук яли ни лук мирисали. После демонстративно се въртна, влезе вътре и след малко излезе носейки нови торби. Като зареди с торби местата за отпадъците, останалите ги сложи пак там, където бе оставила предните.

Такова беше първото ми отиване до Мисисипи. Има едно поверие - ако искаш да се върнеш на някое място, хвърли монета - било то в реката,

течаща през града, или във водите на някой от градските фонтани. На връщане, когато отново минавахме под мостовете на Нови Орлеан, аз хвърлих в реката монета и се помолих отново да се върна. За моя радост се оказа, че тези молби сработват.

Минаха се повече от две години, когато отново, но този път с „Петимата от РМС“, отново влязохме в Мисисипи. На 22 декември групата, основно от машинна команда, отидохме до Нови Орлеан. Таксито ни остави близо до старото пристанище.

Част от машинната команда на „Петимата от РМС“ на стария кей в Нови Орлеан, декември 1994 г. Авторът е най-вдясно.

Някогашните магазини бяха преустроени в търговски обекти, наблизо бе и аквариумът. Дали заради малкото налична валута (бяхме се качили на кораба преди няма и два месеца), та използвахме времето да се разходим из града. Знаех, че една от най-интересните стари улици на града е „Бърбън стрийт“, някога прочута с публичните си домове, днес тази улица е най-посещаваната от френските туристи, на които се предлагат питиета на корем и много еротика. Сградите са запазили някогашните си фасади. Малцина знаят как от тази улица са си тръгнали последните жрици на любовта, съпроводени от многото джазови банди и ако не ме лъже паметта - и от флотската военна музика (Флотът бил главният инициатор за тяхното закриване). Улицата носи името си от името на американското уиски, наричано бърбън. Извадете горещия картоф от устата си и сега прочетете написаното уж на английски, но както се чете на френски, от където е влязло в английския речник, и ще разберете, че става въпрос за бурбон. А кои са Бурбоните? Младите няма да се сетят, но става въпрос за фамилията на френските крале, но има връзка и с нашата последна царска

фамилия – майката на цар Фердинанд е дъщеря на последния френски крал Луи Филип Бурбонски. И така бурбонът са го направили французите, но янките са се възползвали от него. Както и самата Луизиана е била на името на френските крале – Луи.

Първият запитан от нас къде е тази улица, сви рамене - не знаеше.

Следващата бе чернокожа дама (там ги има много), та тя каза: „де нексстрийт“ и за наша радост, следващата улица бе тази, която търсихме. Няма да описвам живописните ресторанчета и кафенета, както и рекламите, които Ви загатват какво ще видите. Вижте ги на снимките, които се направих за спомен. Но през деня те бяха почти празни. Програмите бяха за вечерта, а предлаганите тук питиета бяха на цена не по джоба на българските моряци по това време.

„Бърбън стрийт“, 1994 г.

Бях доволен, че можах да видя, това за което знаех само от книгите и не вярвах, че един ден ще го видя. Когато човек има късмет и желае нещо, понякога то се случва. Година по късно с „Милин камък“ имах възможността да видя едно от най-красивите места в света – Великите езера. Живописните острови на Онтарио и вилите оформени като замъци, Квебек и двореца с гвардейците на пост с червените униформи и мечите калпаци на главите, квартала с художниците, рисуващи направо на улицата, предлагайки да те скицират с молив, това са неща, които трябва да се видят.

Шлюзовете с многото ходове на машината и двойната вахта (при преминаване през шлюзовете шефът осигурява 4-ия механик, а вторият е заедно с третия) после се забравят, но видяното остава. Милуоки, прочуло се с човекоядците си, и Чикаго с Ал Капоне, и бандите от времето на сухия режим. Днес в Музея на Ал Капоне може да видиш как се вари ракия

(всички българи знаят това как става, но янките не знаят, та за това там могат да го видят). Мостът над реката със скулптурите по колоните, показващи как американските войници спасяват белите жени и деца от дивите индианци, които вместо да се радват, че белите са дошли да ги цивилизоват, взели, че се били срещу тях и заселниците. Може би един ден така ще увековечат и янките загинали за „цивилизоването“ на арабите и пущуните.

*Авторът (вляво) се снима за спомен
пред автомобила на Ал Капоне.*

*„Милин камък“ се
насочва към илюзовете, лятото на 1994 г.*

Вляво от моста, по брега на реката са сградите на чикагските вестници. Разбира се, не може да пропуснеш и „Меджик стрийт“. Най-обикновената стока, която в крайния квартал е на цена 20 долара, тук е поне 100, защото било престижно да купуваш от там. За това и ние само гледахме. Добре поне, че не бяхме с вида си съмнение и не ни изгониха. Но за разлика от Орлеан, имах достатъчно долари за да покажа, че съм платежоспособен. И ако не бях влязъл, никога нямаше да знам колко вида злато и златни колекции има на света. Прибавете към всичко това и поне двучасовия престой в галерията и ще разберете моето вълнение, когато се нареждах на опашка, за да се кача на втория тогава по височина небостъргач. Точно тогава лентата във фотоапарата ми свърши и докато чаках ред за асансьора, се опитах да сложа новата. Ако трябва с наш асансьор да се

качиш до зрителната площадка на небостъргача, не зная дали ще ни стигне половен час. Тук това става за отрицателно време.

Беше ясен летен ден. Гледката за човек, качил се за пръв път на такова място, е впечатляваща. Цялата зала е в кръг, а огромни наклонени стъкла ти дават възможност да видиш цял Чикаго, езерото, реката с корабите по нея преминаваща през града, стадиона, където преди месец на световното нашите биха отбора на Гърция, другите небостъргачи. Снимах наред и колегите и панорамата пред мен. Доволен, че можах на кадър да заснема всичко това, се върнах с колегите на кораба.

В Европа разтоварвахме в Савона – Италия. Градът се намира северно от Генуа в подножието на Савойските Алпи. Направи ми впечатление, че жителите му бяха значително по-ниски на ръст от обичайното. Бях взел фотоапарата си и снимах всичко, което ми харесваше и исках да го имам за спомен. Спомних си, че още съм с лентата от Чикаго, а лентата не свършваше. Усъмних се, че има нещо нередно и като се върнах отворих апарата. За моя изненада, лентата не беше се закачила за макаратата и аз осъзнах, че всичко, снимано от небостъргача в Чикаго, е било като на филма с героя дядо Манчо. Не вярвах, че ще мога пак да бъда в Чикаго. Но съдбата бе на моя страна. След като тя ми даде възможност да видя Неапол и Помпей, заминахме за Западна Европа да товарим железни профили отново за Чикаго. Този път взех мерки да не се повтори гафа от предния път.

Беше вече есен. На площадката на небостъргача бяхме над облаците, които леко закриваха града в ниското. Все пак облачността не бе толкова гъста и аз можах да направя снимки. И предния път, тръгвайки от Чикаго, бях хвърлил в езерото монета. Когато бях в Порто Маргера и посетих Венеция, отново хвърлих монета от моста Риалто и след това имах щастието още поне два пъти да посетя града. Дали тези монети, или желанието ми да видя това за което само бях чел и дори не можех да мечтая ме върнаха отново по тези места, мога само да гадая. Но и днес, когато ходя на екскурзия, пак хвърлям монета, пък може един ден отново де се върна по тези места. Знае ли човек...

Евгени ЦЕНОВ

Снимките са от личния архив на автора